

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 242/04-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. Juraja Gajana, Neštátna zubná ambulancia, OZS H., zastúpeného advokátom JUDr. O. Š., B., vo veci namietaného porušenia princípu právneho štátu podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, princípu rovnosti vlastníckeho práva podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 298/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. Juraja Gajana o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2004 doručená sťažnosť MUDr. Juraja Gajana (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie princípu právneho štátu podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

princípu rovnosti vlastníckeho práva podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, porušenie základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol k dohovoru“) a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 28. apríla 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 298/03.

Sťažovateľ uviedol, že ako prevádzkovateľ neštátneho zdravotníckeho zariadenia v rokoch 1998 a 1999 poskytoval zdravotnú starostlivosť v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) aj poisťovňou zrušenej Družstevnej zdravotnej poisťovne Perspektíva (ďalej len „Perspektíva“), ktorá neuhradila plnenie za takto poskytnutú zdravotnú starostlivosť, a na návrh likvidátora bol príslušným súdom vyhlásený na majetok poisťovne Perspektíva konkurz. Podľa sťažovateľa pri zrušení zdravotnej poisťovni nastala právna skutočnosť predpokladaná zákonom, t. j. že z majetku zrušenej zdravotnej poisťovne Perspektíva nie je možné uspokojiť jej záväzky. Preto sťažovateľ podal žalobu voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni, pričom právnym dôvodom žaloby bol prechod pohľadávok na túto poisťovňu.

Rozsudkom krajského súdu z 28. apríla 2004 sp. zn. 4 Co 298/03 bola jeho žaloba právoplatne zamietnutá. V obsahu tohto rozsudku sťažovateľ vidí porušenie všetkých uvádzaných základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dodatkového protokolu k dohovoru. Okrem toho zamietnutie žaloby o zaplatenie úhrad považuje sťažovateľ za zvláštny druh vyvlastnenia jeho vlastníctva nedefinovaný zákonom, na ktoré neboli splnené podmienky podľa čl. 20 ods. 4 ústavy.

2. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby po predbežnom prerokovaní jeho ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonanom dokazovaní vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplataenie 147.920,- Sk s príslušenstvom rozsudkom Krajského súdu Bratislava 4 Co 298/03-55 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastniť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 04. 2004, č. k. 4 Co 298/03-55 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľovi čiastku 50.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného zadosťučinenia.“

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

2. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, v tomto prípade postupom a rozsudkom krajského súdu, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, ktoré na prvý pohľad vylučujú opodstatnenosť sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd na základe obsahu sťažnosti a jej príloh považuje sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 35 ústavy a čl. 11 listiny za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd je toho názoru, že neexistuje príčinná súvislosť medzi konaním a rozsudkom krajského súdu a sťažovateľom namietaným porušením základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť vlastníckeho práva podľa čl. 11 listiny. Takúto príčinnú súvislosť nemôže zakladať ani postup a rozhodnutie súdu, v ktorom bol rešpektovaný skutkový a právny stav v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu podľa § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Súd môže pre svoje rozhodnutie vziať do úvahy iba právo a skutkový stav, ktoré tu boli v čase vyhlásenia rozsudku. Rozsudok krajského súdu nebráni sťažovateľovi v uplatnení uvádzaného základného práva.

Ústavný súd pripomína, že právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikateľ a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť obsiahnuté v čl. 35 ods. 1 ústavy

je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto poskytnutej záruky nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojej činnosti. Neúspech, resp. strata podnikateľa vo svojej činnosti predstavuje podnikateľské riziko, ktoré musí znášať podnikateľ. Toto konštatovanie má oporu v ustanoveniach zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré podnikateľa definujú v rovine realizácie podnikateľskej činnosti, ako aj v rovine, ktorá je daná právnou zodpovednosťou podnikateľa a v širšom zmysle znášaním hospodárskeho rizika za komplexnú podnikateľskú činnosť.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru, sa ústavný súd riadil princípom subsidiarity v zmysle čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy. Vychádzajúc z tohto princípu dospel ústavný súd k záveru, že na prerokovanie tejto časti sťažnosti nie je daná jeho právomoc, ktorá je vo všeobecnosti vyjadrená v čl. 124 ústavy a konkrétne v čl. 127 ods. 1 ústavy, kde sa ochrana základných práv a slobôd rozdeľuje medzi ústavný súd a všeobecné súdnictvo s tým, že všeobecné súdnictvo chráni v celom rozsahu aj základné práva a slobody, ak táto ochrana má oporu v obyčajných zákonoch.

Vlastnícke právo pred jeho ohrozením alebo porušením zásadne chránia všeobecné súdy (čl. 142 ods. 1 ústavy, § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 123 a nasl. Občianskeho zákonníka, prípadne aj iné zákony, napríklad Obchodný zákonník). Platí to aj pre ochranu pohľadávok, ktoré tvoria súčasť pojmu majetok (porovnaj zákonnú definíciu pohľadávky podľa § 488 Občianskeho zákonníka). Ak sťažovateľ uplatnil nárok na ochranu jeho majetku (zaplatenie pohľadávok, pričom nerozhoduje právny dôvod, a preto to môže byť aj pohľadávka vzniknutá z titulu poskytnutej zdravotnej starostlivosti) a všeobecné súdy o jeho žalobe riadne konali a rozhodli o nej, nemožno pokračovať v ochrane jeho majetku podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom. Právomoc

ústavného súdu nemôže v takom prípade založiť to, že sa sťažovateľ nestotožnil s postupom a rozsudkom krajského súdu pri ochrane jeho majetku, ak tento postup a rozhodnutie v celom rozsahu rešpektuje ústavné limity vyjadrené v čl. 2 ods. 2 a v čl. 46 až 48 ústavy, kde sú upravené ústavnoprocenčné princípy postupov a rozhodnutí všeobecných súdov aj pri ochrane majetku účastníkov súdneho konania.

Vychádzajúc z uvedeného a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 141/03, IV. ÚS 177/04) bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. Nad rámec uvedeného je potrebné poukázať na to, že ústavný súd sa osobitne nezaoberal otázkou porušenia čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, keďže tieto ustanovenia sú spravidla vždy porušené, ak je porušené niektoré základné právo alebo sloboda. Ide o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody.

5. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je rovnako viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľ domáhal jeho priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2004